

Povezovanje knjižnice in pouka slovenščine z metodo fit4kid

Linking the Library and Slovenian Language Lessons Using the fit4kid Method

Nenad Dolgov

UDK 027.8:37.091.2

Izvleček

V prispevku je predstavljen primer dobre prakse pri medpredmetni povezavi šolske knjižnice z uro slovenščine v 6. razredu. Vpeljani so bili elementi formativnega spremljanja in preizkušene nekatere vsebine modela fit4kid. S formativnim spremljanjem želimo učence spodbuditi, da aktivno sodelujejo pri učenju, z modelom fit4kid pa dosežemo, da se sočasno aktivirajo možgani in telo, kar povzroči večjo učinkovitost pri učenju. Učenci so najprej ponovili znanje o pravljicah, spoznali tri glavne sestavne dele pravljice in nato kot dokaz o pridobljenem znanju ustvarili nove pravljice.

Ključne besede

šolska knjižnica, KIZ, formativno spremljanje, fit4kid

Keywords

school library, Library and Information Knowledge/ KIZ, formative assessment, fit4kid

Abstract

The article presents an example of good practice in a cross-curricular link with a Slovenian Language lesson in the 6th grade. Formative assessment elements were introduced, and some of the contents of the fit4kid model were tried out. Through formative assessment we want to encourage pupils to actively participate in learning, while the fit4kid model achieves the simultaneous activation of the mind and body, resulting in more effective learning. The pupils first revised their knowledge of fairy tales, learned the three main components of a fairy tale, and then, as evidence of acquiring new knowledge, created new fairy tales.

UVOD

Učenci so pri svojem delu učinkoviti, kadar so motivirani. Ves čas zato iščemo nove ideje, kako jih aktivirati, da bi čim bolj uspešno izvedli pouk, v našem primeru še posebej ure KIZ. Na srečanju študijske skupine smo se tudi knjižničarji seznanili s formativnim spremljanjem, na šolskem izobraževanju pa s projektom fit4kid. Zdelo se mi je, da bi to lahko bila dobitna kombinacija, zato sem oba pristopa združil in vključil v uro KIZ.

Formativno spremljanje omogoča pridobivanje trajnejšega in kakovostnejšega znanja, zato poskušamo čim več elementov formativnega spremljanja vključiti v pouk.

NASTANEK URE

Skupaj z učitelji knjižničarji ugotavljamo, da imajo učenci skromno besedišče, vedno večje težave pa jim povzroča tudi pisanje, zato se trudimo ure izpeljati tako, da si razširijo obzorja, ob tem pa razvijajo tudi pisanje.

Z učiteljico slovenščine sva torej načrtovala uro tako, da sva najprej našla vsebino, ki bi jo lahko povezala z vsem že omenjenim. Nato sva določila cilje, ki sva jih želela doseči, in določila potek ure.

MEDPREDMETNA IN KROSKURIKULARNA POVEZAVA

Način izvedbe KIZ-a: medpredmetna povezava s slovenščino

Razred: 6. razred

Trajanje: 2 šolski uri

Izvajalca: knjižničar v sodelovanju z učiteljico slovenščine v 6. razredu

Specifični cilji KIZ-a:

- Učenci se navajajo na samostojno iskanje zelenega gradiva.
- Učenci pišejo ljudske pravljice.

Operativni cilji:

- Učenci najdejo gradivo v prostem pristopu.
- Učenci prepoznajo značilnosti in tipične lastnosti ljudske pravljice.

ELEMENTI FS IN FIT4KID

Formativno spremljanje omogoča pridobivanje trajnejšega in kakovostnejšega znanja, zato poskušamo čim več elementov formativne-

ga spremljanja vključiti v pouk. Tokrat smo z učenci ugotavljali predznanje, presojali in vrednotili dokaze, vključili povratno informacijo in za konec še vse skupaj ovrednotili. Za še večjo učinkovitost in ne nazadnje tudi večjo motiviranost učencev sva z učiteljico v pouk vključila tudi gibalne stimulacije iz modela fit4kid, ki temelji na razvoju in ustvarjanju učenja skozi gibanje.

»Fit4Kid model je sestavljen iz motivacijske pedagogike, izobraževalnih programov, vsebin in smernic, ki se osredotočajo na povečano uporabo vadbe in telesne dejavnosti. Gibanje in zadostna hidracija pomembno vplivata na delovanje celotnega človeškega telesa, tudi možganov. Zato je cilj projekta povečati telesno dejavnost in zagotoviti hidracijo. Tako se krepí zdravje, izboljša učno okolje in uspeh.« (Povzeto po: Mednarodni projekt Fit Slovenija, 2019.)

PRIČAKOVANI REZULTATI/DOSEŽKI

Z izvedbo ure KIZ sem želel doseči, da se učenci znajo orientirati v knjižnici, podrobno spoznajo vse elemente, vključene v pravljice, in razvijajo svojo domišljijo, ustvarjalnost/kreativnost ter se urijo v pisanju. Prvo sem dosegel z gibalnimi stimulacijami, ko so morali učenci med knjižnimi policami na podlagi bibliografskih zapisov najti knjigo. Drugo so razvijali in spoznavali v nadaljevanju pri aktivaciji predznanja in ustvarjanju izdelka.

POTEK UČNEGA PROCESA

Pouk sva z učiteljico izvedla po korakih:

Uvodna motivacija/ugotavljanje predznanja: z učiteljico sva predhodno pripravila balone in na njih napisala imena različnih avtorjev. Učenci so balone odbijali v zrak in na znak je vsak ulovil svoj balon. Na balon je moral dopisati naslov pravljice avtorja, čigar ime je bilo že napisano na balonu. Pri tem so morali biti pazljivi, da se naslovi istih avtorjev niso ponavljali. To je od njih zahtevalo sodelovanje. Nato so morali s pomočjo bibliografskih podatkov na balonu med knjižnimi policami najti ustrezno knjigo. S to dejavnostjo sva jih aktivirala, da so

začeli razmišljati o pravljicah, morali so vplesti vrstniško sodelovanje in z iskanjem pridobili tudi povratno informacijo o svojem znanju.

Slika 1: Na balonu sta zapisana ime avtorja in naslov pravljice.

Ponavljanje učne snovi/aktivacija predznanja: Vsak učenec je dobil nalogo na balon zapisati eno izmed značilnosti pravljice. Nato so učenci morali med seboj zamenjati balone in na njih napisati novo značilnost, ki še ni bila zapisana

Slika 2: Na balonu so zapisane značilnosti pravljice.

na posameznem balonu. Pri tem so si lahko pomagali s knjigami, ki so jih že v poiskali v okviru uvodne motivacije. Po štirih menjavah smo s pomočjo odgovorov na balonih na tabli oblikovali miselni vzorec (Priloga 1), nastal je prikaz značilnosti pravljic. S tem smo aktivirali predznanje o pravljicah, ki so ga učenci že imeli.

Obraznava in utrjevanje: Učencem sem s pomočjo učnega lista predstavil tri glavne dele pravljic in njihovo vsebino/sestavo. Učenci so poslušali, šlo je za klasično, frontalno obravnavo učne snovi. Znanje so utrdili tako, da so analizirali pravljico Rdeča kapica. Tudi analiza je potekala klasično, frontalno. Učenci so odgovarjali na vprašanja.

Preverjanje: Pridobljeno znanje smo preverili tako, da so učenci morali po delih napisati kratko pravljico. Vsak je dobil učni list (Priloga 2). V pomoč pri delu jim je bil miselni vzorec na tabli. Prvo navodilo je bilo, da vsak napiše uvod, ki ne sme presegati pet povedi. Po preteku 10 minut so učenci brez učnega lista zamenjali mesta, tako so dobili nov list, na katerem je že bil napisan uvod. Druga naloga je bila nadaljevati z glavnim delom pravljice, ki se mora seveda navezovati na uvod, ki ga je napisal predhodnik. Po preteku naslednjih 10 minut so učenci spet zamenjali mesta in sledil je še zaključek pravljice.

Povratna informacija: vsak učenec je moral analizirati/ovrednotiti pravljico, ki jo je imel zapisano na učnem listu. Uporabili so kriterije, ki so značilni za pravljico. Označiti so morali, katere lastnosti so bile upošteevane in katere ne. Tako smo dobili povratno informacijo o znanju učencev, ki so ga pridobili med poukom.

VREDNOTENJE

Za konec so se učenci morali še samoevalvirati in ovrednotiti uro. Tako sem dobil njihovo povratno informacijo o izvedeni uri. V tabeli (Priloga 3) so morali oceniti svoje znanje o pravljicah in oceniti uro. Imeli so možnost dopisati tudi komentarje. Po koncu ure sva uro ocenila tudi sama z učiteljico. Ugotovila sva, da so bili učenci aktivni, motivirani in da so ustvarili čudovite izdelke, zato bi bilo smiselno nadaljevati s takim načinom dela.

POTREBNI POGOJI ZA IZVEDBO URE IN ZAZNANI PROBLEMI

Posebni pogojev ni bilo, sva pa z učiteljico morala poiskati primeren termin, pripraviti balone in učne liste. Težava, ki se je pri pojavljala delu, je bila predvsem omejen čas pri posameznih sklopih. Učenci so v knjižnici po navadi bolj sproščeni in v takem vzdušju niso tako učinkoviti, kot bi morali biti. Tako sva z

učiteljico preveč časa porabila za opominjanje na omejen čas, kajti sklopi znotraj ure so se povezovali in so morali biti zaključeni, če smo želeli nadaljevati. Se je pa poučevanje z elementi formativnega spremljanja v kombinaciji z gibalnimi stimulacijami pokazalo za učinkovito. Kljub bolj sproščenemu vzdušju smo dosegli zastavljene cilje. Ko se bodo učenci navadili na tak način dela, bo storilnost še na višji ravni. ●

Viri

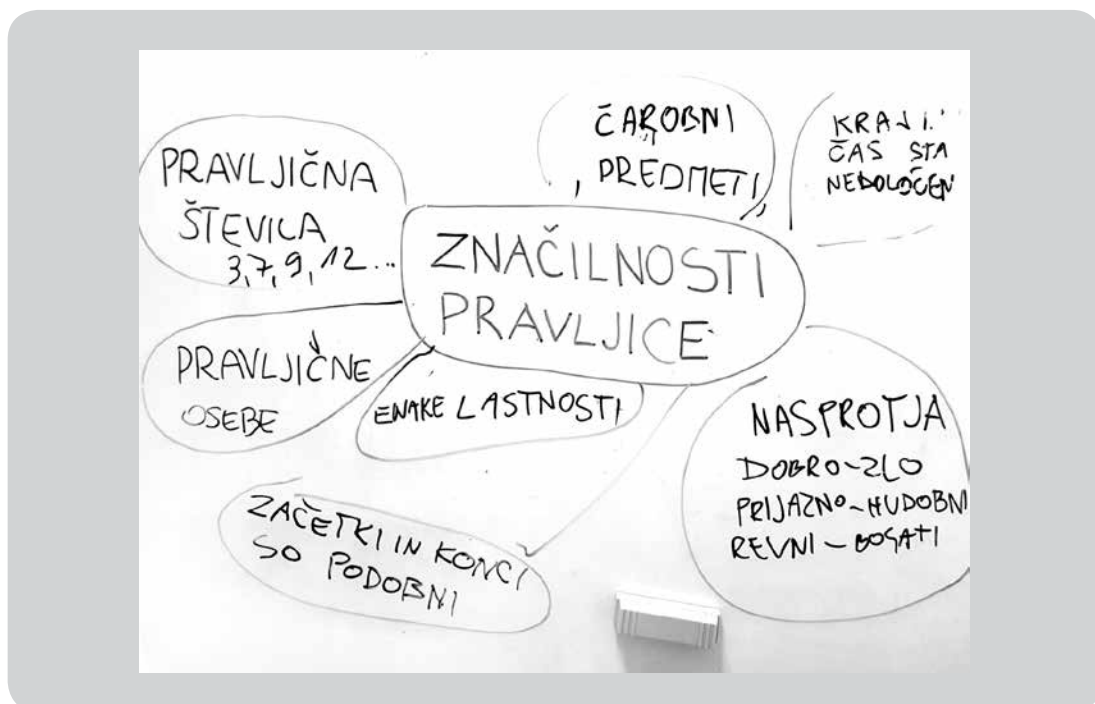
Mednarodni projekt Fit Slovenija, 2019. Dostopno na: <http://os3ms.si/files/2017/10/MEDNARODNI-PROJEKT-FIT-SLOVENIJA.pdf> (12. 3. 2019).
Sušec, Z. 2005. Knjižnična informacijska znanja: program osnovnošolskega izobraževanja. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.

Učni načrt (2011). Program osnovna šola. Slovenščina. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 10. 5. 2019 s spletne strani: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf.

NENAD DOLGOV, univ. dipl. bibl. in fil., šolski knjižničar na OŠ Kapela in OŠ Cankova
Naslov: OŠ Kapela, Kapelski Vrh 95, 9252 Radenci
E-naslov: nenaddolgov@gmail.com

PRILOGA 1: Miselni vzorec na tabli

PRILOGA 2: Učni list

Začetek/uvod: Člasič med domimi časi so živele 4 čarovnice.
 Če čarovnice so bile dobre in zelo pogumne. Vse
 najtežjega spaseca so se pa prebudile posasti, ki so
 bile hudo in zelo veliko jih je bilo. Čarovnice so se
 upognile in žele pomagati vse posasti in gozdu. Tato
 so se odpravile v gozd. Če čarobna metla so odletale
 tja.

Osrednji del/

jedro: Čarovnice so si vzele metle in čarobne
 palice ter so odle v gozd. Vse drevesom so našle
 čarobni prah. Dognovile so se, da bodo ta prah
 si nekam šivile in ker bodo srečali posasti jih
 bodo posipale s prahom, da bodo pobegli in mirski
 vti jih ne bodo videli. Tvo so se nekje dne srečali,
 so jih čarovnice ustrahile in svezale. Člasičega dne
 so posasti čarovnice zapuli v kletko. Čarovnicam je
 ta prah in palice ter metla prišla prav. Iščali
 so se rajet o posastini in jim prišlo za svetom ter
 ta čaroben prah potresili po njih in posasti
 so umrle.

Zaključek: Bile so čarovnice in so posasti
pregnale s čarobenim prahom.
 Tato so čarovnice živele srečno do
 konca svojih dni.

PRILOGA 3: Vrednotenje

Vrednotenje:

		
Kraj in čas nista znana (nedoločena)	✓	
Podobni začetki in konci (nekoč, za nekje, za gorami, srečno živeli do konca, se poročili...)	✓	
Pravljicična števila (3,7,9,10,12....)	✓	
Nasprotja (dobro – zlo, prijazno – hudobno...)	✓	
Lastnosti so enake (princi lepi, mačehe hudobne, mlajši dobri...)	✓	✓
Pravljicni junaki (brez ali z izmišljenimi imeni, škrti, čarovnice...)	✓	
Pravljicni predmeti (svetilke, ogledala, prstani...)	✓	
Čudežni dogodki (predmeti in živa bitja se spreminjajo, čas se prestavi...)	✓	

Ovrednoti (povratna informacija):

4	Sem strokovnjak; znam razložiti drugim
3	Naredim brez pomoči; razumem snov
2	Za določene dele še potrebujem pomoč
1	Ne znam brez pomoči; Potrebujem razlag...

4	Poznam značilnosti pravljic
3	Znam opisati nastopajoče v pravljicah
4	Kaj je v uvodu?
4	Kaj je v osrednjem delu?
5	Kaj je v zaključku?

Ovrednoti uro (obkroži):

Komentar :

LOK